

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
सम्माननीय का.मु.प्रधान न्यायाधीश श्री दामोदर प्रसाद शर्मा
माननीय न्यायाधीश श्री प्रकाश वस्ती
आदेश

०७०-RC-००२४

मुद्दा : कर्तव्य ज्यान ।

रामकृष्ण भण्डारीको जाहेरीले नेपाल सरकार-----१

वादी

विरुद्ध

सिन्धुपाल्चोक जिल्ला जेठल गाउँ विकास समिति वडा नं. ७ घर भई हाल कारागार
कार्यालय धुलिखेलमा थुनामा रहेका वासुदेव भण्डारी-----१

प्रतिवादी

शुरु फैसला गर्ने: मा.जि. न्या. श्री वीर बहादुर डाँगी

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने : माननीय न्यायाधीश श्री माधव प्रसाद चालिसे

माननीय न्यायाधीश श्री डा. आनन्दमोहन भट्टराई

पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६८।२।१० को फैसला उपर न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा १० बमोजिम साधक जाहेरको लागि पेश भएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार छ :-

मिति २०६६।२।१२ गते बिहान अं. ७.०० बजेको समयमा मेरो बुवा वर्ष ६४ को कर्णबहादुर भण्डारीलाई मेरो सहोदर साईलो दाजु वर्ष २४ को वासुदेव भण्डारीले खाना खाई रहेको अवस्थामा धारिलो हतियार खुकुरी प्रहार गरी टाउकोमा चोट पुऱ्याई कर्तव्य गरी मारेको हुँदा निज वासुदेव भण्डारीलाई पक्राउ गरी कानूनबमोजिम हदैसम्मको कारवाही गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको रामकृष्ण भण्डारीको जाहेर दरखास्त ।

सिन्धुपाल्चोक जिल्ला जेठल गाउँ विकास समिति वडा नं. ७ स्थित कर्णबहादुर भण्डारीको घरको भित्र मभेरीमा उत्तर टाउको, दक्षिण खुट्टा रही घोटो अवस्थामा रहेको मृतक कर्णबहादुर भण्डारीको लाश रहेको, उक्त लाशको विभिन्न भागमा खुकुरीले काटेको चोटहरू रहेको उक्त

घटनास्थलमा खुकुरी समेत फेला परेको भन्ने समेत व्यहोराको घटनास्थल लाश जाँच प्रकृति मुचुल्का ।

मृतकको कारण Cause of death Hypovolumia manner of death cut wound on Scalp भन्ने शव परीक्षण प्रतिवेदन ।

मिति २०६६।२।१२ गते मलाई बुवा कर्णबहादुर भण्डारीले अरनीको राजमार्गको सडक मर्मत गर्नको लागि सबेरै खाएर जाउँ भनी भनेको र सिमसिम पानी परेको कारण मैले अल्छी मानी काममा नजाने कुरा गरेँ, त्यसै विषयलाई लिएर बुवा र म बीच वाद विवाद भयो, बुवाले मलाई एक थप्पड हिकाउनु भयो, मैले रिस थाप्न नसकी सिरानीमा राखेको खुकुरीले बुवाको टाउकोमा प्रहार गरी मैले नै बुवालाई कर्तव्य गरी मारेको हुँ भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी वासुदेव भण्डारीले अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष गरेको बयान कागज ।

मिति २०६६।२।१२ गते बिहान अं. ७.०० बजेको समयमा हामी आफ्नै घरमा बसिरहेका थियौं, सिन्धुपाल्चोक जिल्ला जेठल गाउँ विकास समिति वडा नं. ७ बस्ने कर्णबहादुर भण्डारीलाई निजकै साईलो छोरा वासुदेव भण्डारीले धारिलो हतियार खुकुरी प्रहार गरी कर्तव्य गरी मारेको छ भन्ने खबर सुनी थाहा पाई घटनास्थलमा आई हेर्दा, निज कर्णबहादुर भण्डारी घरको मभेरीमा मृत अवस्थामा देखेको हुँ, निजको टाउकोमा गहिरो चोट पटक लागेको थियो । उक्त घटनामा वर्ष १४ की कविता भण्डारी समेत घाइते भएकी थिईन, निज वासुदेव भण्डारीको पहिला-पहिलाको कार्य देख्दा समेत निज वासुदेव भण्डारीले नै कर्णबहादुर भण्डारीलाई कर्तव्य गरी मारेकोमा हामीलाई पूर्ण विश्वास लाग्छ भन्ने समेत व्यहोराको वस्तुस्थिति मुचुल्काका मानिसहरू बालकुमारी भण्डारी, नरबहादुर भण्डारी समेतले प्रायः एकै मिलानमा गरी दिएको वस्तुस्थिति मुचुल्का ।

जाहेरी दरखास्त, घटनास्थल लाश जाँच मुचुल्का, शव परीक्षण प्रतिवेदन, प्रतिवादी वासुदेव भण्डारीको बयान कागज, बुझिएकी कविता भण्डारी र वस्तुस्थिति मुचुल्काका हुमकुमारी समेतका मानिसहरूले लेखाएको व्यहोरा समेतका आधार प्रमाणहरूबाट मिति २०६६।२।१२ गते बिहान प्रतिवादी वासुदेव भण्डारीले आफ्नै बाबु वर्ष ६४ का कर्णबहादुर भण्डारीलाई जोखिमी हतियार खुकुरीले टाउकोमा प्रहार गरी काटी कर्तव्य गरी मारेको वारदात पुष्टि हुन आएकोले निज प्रतिवादी वासुदेव भण्डारीको सो कार्य मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धी महलको १ नं. विपरीत १३(१) नं. अनुसारको कसूर अपराध भएको हुँदा निज प्रतिवादीलाई सोही १३(१) नं. बमोजिम सजाय गरिपाउँ भन्ने मिति २०६६।२।३१ को अभियोग पत्र ।

बाबुसंग मेरो पूर्व रिसइवी केही थिएन, उक्त घटनाको दिन बुवाले मलाई खाना खाने विषयमा विवाद परी एक थप्पड हानेकोले मलाई रिस उठी बुवाको सिरानीको खुकुरी ल्याई हिकाएको

हुँ । त्यसै बेला उठेको रिसले हिराउंदा बुवाको मृत्यु भएको हो । मैले बुवालाई मारेको हुँदा अभियोग दावी बमोजिम सजाय पाउनु पर्ने हो भन्ने प्रतिवादी वासुदेव भण्डारीले अदालतमा गरेको बयान ।

हजुरबुवा कर्णबहादुरले यी प्रतिवादीलाई एक थप्पड हानेकोमा सोही रिसले प्रतिवादीले खुकुरी ल्याई हजुरबुवालाई काटेर मारेको हो, सो घटना मैले आफैँले देखेको हो भन्ने कविता भण्डारीको बकपत्र ।

प्रतिवादीले गाँजा लगायतका लागु औषध खाने घर परिवारमा सधैं झगडा गर्ने, घरमा पैसा मागी रहने गर्दथ्यो, पैसाको लागि नै आफ्नै बुवालाई मारेकोले यी प्रतिवादीलाई हदैसम्मको सजाय होस भन्ने सोवर्णबहादुर भण्डारीको बकपत्र ।

कर्णबहादुरलाई प्रतिवादी वासुदेवले मारेको भनी देख्ने कविता भण्डारीले भनेकोले गाउँ घरका मानिसले निजलाई समाती प्रहरीको जिम्मा लगाएको हो भन्ने वस्तुस्थिति मुचुल्काका मानिस बालकुमारी भण्डारीको बकपत्र ।

कविता भण्डारी रोई कराई गरिरहेकी र कर्णबहादुर भण्डारी भित्र मभेरीमा रगताम्मे भै लडिरहेको देखि कवितालाई सोझा हजुरबुवालाई मामा वासुदेवले खुकुरीले काटी मारेको हो भनेपछि गाउँ घरका मानिस समेत भै वासुदेवलाई समाती प्रहरीमा बुझाएको हो भन्ने नरबहादुर भण्डारीको बकपत्र ।

जाहेरी दरखास्त, वस्तुस्थिति मुचुल्का, बकपत्र, लाश जाँच प्रकृति मुचुल्का, प्रतिवादीको सावित्री बयान समेतका मिसिल संलग्न आधार प्रमाण समेतले यी प्रतिवादी वासुदेव भण्डारीले मिति २०६६।२।१२ गते बिहान ७ बजे निजको बाबु कर्णबहादुर भण्डारीले निजलाई एक थप्पड हानेको रिसइवीका कारण निजै मृतक कर्णबहादुर भण्डारीको सिरानी मुनी भएको खुकुरील्याई मृतकलाई टाउकोमा खुकुरी प्रहार गरी कर्तव्य गरी मारी ज्यान सम्बन्धी महलको १ नं. विपरीत सोही ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. को कसूर अपराध गरेको हुँदा निज प्रतिवादी वासुदेव भण्डारीलाई सोही ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. बमोजिम सर्वस्वसहित जन्मकैदको सजाय हुने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको सिन्धुपाल्चोक जिल्ला अदालतको मिति २०६६।१।३० को फैसला ।

ज्यान लिने रिसइवी वा मनसाय नभएको, मृतककै भूमिकाबाट तत्काल आवेशमा आएर अनियन्त्रित अवस्थामै गरेको कार्यबाट हुन गएको कुनै पनि अपराधमा पूर्ण दायित्व बहन गराउन मिल्दैन । जुन कार्य फौजदारी सिद्धान्तको विपरीत हुन जान्छ । मैले वारदात घटाएपछि यसबाट भाग्ने उम्कने कुनै चेष्टा गरिन्, मैले आफूले गरेको कार्य कहीं कतै लुकाए छिपाएको छैन । जस्ताको तस्तै स्वीकार गरी अनुसन्धान प्रकृयालाई सघाएको छु । यस अवस्थामा अन्य घटना परिवेशलाई अध्ययन नै नगरी अभियोग मागबमोजिमको कसूर ठहर गरी सर्वस्वसहित जन्मकैदको सजाय भएको

शुरु फैसला कानून, न्याय र दण्डका सिद्धान्त समेतबाट त्रुटिपूर्ण भएकोले बदर गरी न्याय दिलाई पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादीको मिति २०६७।१।१६ को पुनरावेदन अदालत पाटनमा परेका पुनरावेदन पत्र ।

प्रतिवादी वासुदेव भण्डारीले खुकुरी प्रहार गरी आफ्नै बाबु कर्णबहादुरको हत्या गरी मुलुकी ऐन ज्यान सम्बन्धी महलको १ र १३(१) नं. बमोजिमको कसूर गरेको देखिँदा निज प्रतिवादीलाई ऐ. १३(१) नं. बमोजिम सर्वस्व सहित जन्मकैदको सजाय हुने ठहराएको शुरु सिन्धुपाल्चोक जिल्ला अदालतको मिति २०६६।१।३० को फैसला मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ भन्ने पुनरावेदन अदालतको मिति २०६८।२।१० को फैसला ।

पुनरावेदन अदालतको मिति २०६८।२।१० को फैसला साधक जाहेरका लागि यस अदालतमा पेश भएको ।

नियमबमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको मिसिल अध्ययन गरियो । साधकको रोहमा पेश भएको प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीलाई ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. बमोजिम सर्वस्व सहित जन्मकैद हुने ठहराएको पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला मिलेको छ वा छैन भन्ने निर्णय दिनु पर्ने देखियो ।

निर्णय तर्फ विचार गर्दा प्रतिवादी वासुदेव भण्डारीले निजको बाबु कर्णबहादुर भण्डारीलाई धारिलो हतियार खुकुरी प्रहार गरी टाउकोमा चोट पुऱ्याई कर्तव्य गरी मारेको पुष्टि भएकाले ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. बमोजिम सजायको मागदावी लिई अभियोग पत्र दायर भएको देखिन्छ । प्रतिवादीले मौकामा अनुसन्धानको क्रममा बयान गर्दा बुवाले मलाई एक थप्पड हिराउनु भएकाले रीस थाम्न नसकी सिरानीमा राखेको खुकुरीले बुवाको टाउकोमा प्रहार गरी कर्तव्य गरी मारेको भनी बयान गरेको देखिन्छ । निज प्रतिवादीले अदालतमा बयान गर्दा पनि खाना खाने विषयमा विवाद गरी बुवाले एक थप्पड हानेको रीसमा खुकुरी प्रहार गर्दा मृत्यु भएको भनी बयान गरेको पाइयो ।

मृतकको शव परीक्षण प्रतिवेदनमा टाउकोमा विभिन्न ठाउँमा काटेको चोट रहेको भन्ने उल्लेख देखिन्छ । मौकामा बुझिएकी घटनाको प्रत्यक्षदर्शी कविता भण्डारीले अदालतमा बकपत्र गर्दा प्रतिवादीले खुकुरीले पहिला एक पटक टाउकोमा प्रहार गरेको र त्यस पछि पनि पटक पटक प्रहार गरेको भन्ने उल्लेख गरेको देखिन्छ । कर्णबहादुर भण्डारीको शव परीक्षण प्रतिवेदनमा मृत्युको कारणमा Hypovolumia, manner of death cut wound on scalp भन्ने उल्लेख भएको देखिन्छ । मृतकको शव परीक्षण प्रतिवेदन र घटनाको प्रत्यक्षदर्शीले गरेको बकपत्रबाट प्रतिवादीले गरेको साविती बयान पुष्टि भएको देखिन आउँछ । यस अवस्थामा प्रतिवादी वासुदेव भण्डारीलाई कसूरदार ठहराएको शुरु फैसला सदर गरेको पुनरावेदन अदालतको फैसलालाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन ।

तसर्थ उल्लिखित आधार र कारण समेतबाट प्रतिवादी वासुदेव भण्डारीले आफ्नो बाबु कर्णबहादुर भण्डारीलाई टाउकोमा खुकुरी प्रहार गरी हत्या गरेको पुष्टि भएकाले निज प्रतिवादीलाई ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. बमोजिम सर्वस्व सहित जन्मकैदको सजाय हुन ठहराएको शुरु सिन्धुपाल्चोक जिल्ला अदालतको फैसला सदर गरेको पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६८।२।१० को फैसला मिलेको देखिँदा साधक सदर हुने ठहर्छ । फैसलाको जानकारी थुनामा रहेका प्रतिवादीलाई दिई दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार बुझाई दिनु ।

का.मु. प्रधान न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इति सम्वत् २०७० साल मंसिर महिना २८ गते रोज ६ शुभम् -----

इजलास अधिकृत : विश्वनाथ भट्टराई

कम्प्यूटर सेटिङ : रानु पौडेल